

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชน บริเวณคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Impacts of Tourism towards Communities : Amphawa Canal Area, Samut Songkhram Province

อรรถพล จันทร์เพ็ญ ¹

อภิวันท์ กำลังเอก ²

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวและผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม บริเวณคลองอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 10 ชุมชน จำนวน 162 ตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามการตั้งถิ่นฐาน คือ กลุ่มที่อยู่รอบคลองอัมพวา จำนวน 65 ตัวอย่างและกลุ่มที่อยู่รอบนอกคลองอัมพวา จำนวน 97 ตัวอย่าง รวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้สถิติอย่างง่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวทำให้เกิดธุรกิจใหม่ในชุมชนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 94 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73 กลุ่มรอบคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ เกิดการสร้างอาชีพและจ้างงานแก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 99 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ ทำให้ค่าเช่าพื้นที่มีราคาสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73 ด้านสังคม พบว่ากลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ กิจกรรมท่องเที่ยวคลองอัมพวาส่งผลให้ชุมชนพัฒนาเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 82 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ เกิดปัญหาการจราจร คิดเป็นร้อยละ 81 กลุ่มรอบคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ กิจกรรมท่องเที่ยวคลองอัมพวาส่งผลให้ชุมชนพัฒนาเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 80 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ เกิดปัญหาการจราจร คิดเป็นร้อยละ 71 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มตัวอย่างรอบนอกคลองอัมพวา และกลุ่มรอบคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ ปริมาณขยะในวันที่ไม่มีการท่องเที่ยวสามารถจัดการได้ คิดเป็นร้อยละ 83 และ 75 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ การท่องเที่ยวบริเวณคลองอัมพวาเกิดผลกระทบทางเสียงเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 57 และ 75 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ผลกระทบ, การท่องเที่ยว, อัมพวา

Abstract

The objective of this study was to explore tourism activities and tourism impacts to community in Ampawa Canal Area, Samutsongkram, economically, socially, environmentally. Population of this study was 162 residents from ten communities in Tambon Ampawa, Ampawa district, Samut Songkram. The population was divided into two groups according to residence locations; 65 samples of one group were those resided around Ampawa Canal, 97 samples of the other group were those resided outside Ampawa Canal. Data collected by interviewing and a use of questionnaire. Data analysis was done using simple statistics, such as percentage and mean.

The study found that the economic impacts of tourism to those who resided outside Ampawa Canal were insignificant. The most positive impact was that tourism had generated new businesses in community (94 percent). For negative impact, it was increase in cost of living (73 percent). For those who resided around Ampawa Canal, the impacts were also insignificant. The most positive impact was that it helped generated new career, and improved employment in community (99 percent). The negative impact was that there was increase in land-rent rate (73 percent). The social impacts found that those who resided outside Ampawa Canal were insignificant. The most positive impact was increase in tourism activities resulting in improve in community (82 percent). The negative impact was traffic problems (81 percent). The impact to those who resided around Ampawa Canal was insignificant. The most positive impact was increase in tourism activities resulting in improve in community (80 percent). The negative impact was traffic problems (71 percent). The environmental impacts found that those who resided outside Ampawa Canal and around Ampawa Canal were insignificant. The most positive impact was waste on non-tourism days was manageable (83 percent and 75 percent accordingly). The negative impact was increase in noise pollution (57 percent and 75 percent accordingly).

Keyword : Impact, Tourism, Ampawa Canal

บทนำ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยิ่งทำให้การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมและให้เกิดศักยภาพสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้

ประเทศไทยมีจุดแข็งและมีโอกาสดีกว่าหลายๆ ประเทศในเรื่องความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ โดยปกติแล้วทรัพยากรท่องเที่ยวจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
- 2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 26-27)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะให้ผลดีทางด้านเศรษฐกิจคือเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับแรกคือ ปี พ.ศ. 2551 มีรายได้ประมาณ 531,000 ล้านบาท

(สายใจ ทนการ, 2550) แต่ก็ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบได้หากไม่ระมัดระวัง ผลกระทบในทางลบที่สำคัญมี 2 ประการคือ ประการแรก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และประการที่ 2 ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชุมชนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มาจากสาเหตุหลายประการ เช่น นักท่องเที่ยวไม่ช่วยกันระมัดระวังรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะมีจำนวนเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อชุมชน อีกทั้งความไม่สะดวกต่างๆ อันเนื่องมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมเยือนเป็นจำนวนมาก เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาเสียงรบกวน และปัญหาค่าครองชีพในท้องถิ่นสูงขึ้น ฯลฯ ส่งผลให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบทางลบน้อยที่สุด โดยให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และช่วยกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพที่ดีต่อไปนานๆ ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจะได้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนอย่างเต็มที่ (วีระวัฒน์ ตาละนาถ, 2548 : บทคัดย่อ)

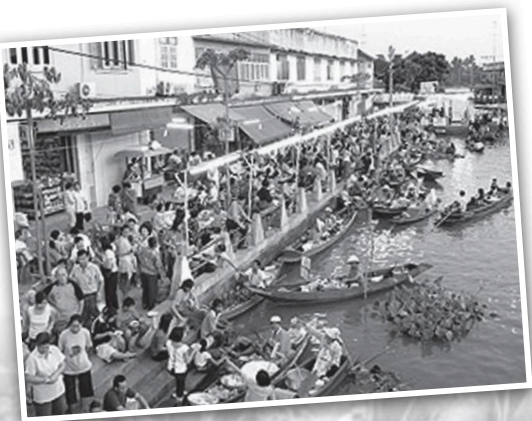

คลองอัมพวา อำเภอมัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากหลังจากได้รับการเผยแพร่การท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2548 (ศูนย์บริการท่องเที่ยว) โดยคลองอัมพวามีจุดเด่นในด้านความมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมรวมถึงการดำรงชีวิตที่เรียบง่ายและยังคงความเป็นธรรมชาติที่ดั้งเดิมของการประกอบอาชีพทำให้อัมพวาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากนักท่องเที่ยวประกอบกับระยะเวลาการเดินทางที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ โดยในพื้นที่คลองอัมพวานั้นมีการใช้ทรัพยากรด้านท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเภท คือ การนำทรัพยากรน้ำในคลองอัมพวามาเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และได้แนวคิดชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชนเป็นเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวด้วยการนำวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตมาใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดธุรกิจจากการท่องเที่ยวขึ้นหลายประเภท เช่น การให้เช่าที่พักแบบโฮมสเตย์ บริการนำเที่ยวบริเวณคลองอัมพวา, การเปิดร้านขายอาหารและผลิตในท้องถิ่น กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวบริเวณคลองอัมพวามีกิจกรรมต่างๆ มากมายและสามารถจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น มีการบริหารจัดการโดยชุมชนร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลและสนับสนุนการท่องเที่ยวบริเวณคลอง

อัมพวา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ทำให้มีการพัฒนาคลองอัมพวากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวจนถึงในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามผลจากการพัฒนาทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาเรื่องจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวมีพื้นที่จำกัดทำให้ขีดความสามารถในการรองรับ (carrying capacity) มีจำกัด ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาด้านขยะ, คุณภาพน้ำและปัญหาความขัดแย้งของชุมชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวชมหิ่งห้อย ต้องมีการนำเที่ยวในเวลากลางคืนทำให้เสียงเรือและคลื่นรบกวนชาวบ้านเป็นอย่างมาก คลื่นจากเรือนำเที่ยวทำให้น้ำเซาะตลิ่งพังทลายให้เกิดความเสียหายกับบ้านเรือนของชาวบ้าน อีกทั้งชาวบ้านยังเชื่อว่าทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไป เพราะนอกจากชาวบ้านต้องทำลายต้นลำพูซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อยเพื่อตัดปัญหาความรำคาญแล้ว ทำให้เกิดปัญหาเรื่องความเปราะบางทางอารมณ์ของชาวบ้านและผู้อยู่อาศัยในบริเวณที่ได้รับผลกระทบกับนักท่องเที่ยวอีกด้วย (ปรีชา เจียบหุย, 2548) นอกจากนั้นคุณภาพน้ำของแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลไปสู่คลองอัมพวา จากการวัดคุณภาพน้ำบริเวณสถานีตำรวจภูธรอำเภอมัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 พบว่ามีคุณภาพเสื่อมโทรมมาก

จากสถานการณ์ข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยว

เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำไม่ทางตรงก็ทางอ้อมบริเวณคลองอัมพวา อีกทั้งปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอดีตได้สะท้อนให้เห็นว่า การท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน

ดังนั้นการศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนบริเวณคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จะทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผลการศึกษาสามารถทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับเป็นแนวทางการแก้ปัญหาของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบริเวณคลองอัมพวาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองแนวทางการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้การท่องเที่ยวสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นแบบพึ่งพาและส่งผลกระทบน้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณคลองอัมพวา
2. เพื่อศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม จากการท่องเที่ยวต่อชุมชนบริเวณคลองอัมพวา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม จากการท่องเที่ยวต่อชุมชนบริเวณคลองอัมพวา

ขอบเขตของการวิจัย

พื้นที่ศึกษา ตำบลอัมพวา อำเภอมัตราธิราช จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลอัมพวา มีเนื้อที่ประมาณ 2.5 ตารางกิโลเมตรโดยเทศบาลตำบลอัมพวามีทั้งหมด 10 ชุมชน สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งชุมชนออกเป็น 2 กลุ่มตามการตั้งถิ่นฐาน ดังนี้

1. กลุ่มรอบคลองอัมพวา ประกอบด้วย 4 ชุมชน คือ ชุมชนตลาดอัมพวา ชุมชนคลองอัมพวา ชุมชนวัดอัมพวัน ชุมชนประจักษ์
2. กลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา ประกอบด้วย 6 ชุมชน คือ ชุมชนริมเขื่อน ชุมชนบางจาก ชุมชนบ้านหัวแหลม ชุมชนโรงเจ ชุมชนบางกะพ้อม 1 ชุมชนบางกะพ้อม 2

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผนในการ

จัดการท่องเที่ยวบริเวณ คลองอัมพวา

2. ทำให้ชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นทราบถึงผลกระทบและความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท่องเที่ยวที่อยู่ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยวิธีการสำรวจภาคสนาม (Survey Based Technique) ด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้น ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 ตัวอย่าง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลเพื่อใช้สนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้แก่ แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา ซึ่งได้รวบรวมค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สำนักหอสมุด ม.เกษตรศาสตร์ เทศบาลตำบลอัมพวา รวมถึงเอกสารประกอบการเรียน วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รายงานการวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดทำไว้ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ใช้ข้อมูลจำนวนประชากรของเทศบาลตำบลอัมพวา อำเภอมัตราธิราช จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งพบว่าเทศบาลตำบลอัมพวา ประกอบด้วย 10 ชุมชน มีจำนวน 1,079 ครัวเรือน ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณ ประชากรที่มีขนาดหลักพัน ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10-15 (ยุทธ โกยวรรณ์, 2544) ซึ่งจำนวนครัวเรือน 1,079 ครัวเรือน ใช้การสุ่มขนาดตัวอย่างร้อยละ 15 ได้จำนวนตัวอย่าง 162 ตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มรอบคลองอัมพวาและกลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา โดยใช้วิธีการและแบ่งจำนวนตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากร โดยใช้พื้นที่บริเวณรอบคลองอัมพวาเป็นเกณฑ์การแบ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณรอบคลองอัมพวา มีจำนวน 4 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนวัดอัมพวัน ชุมชนตลาดอัมพวา ชุมชนคลองอัมพวา

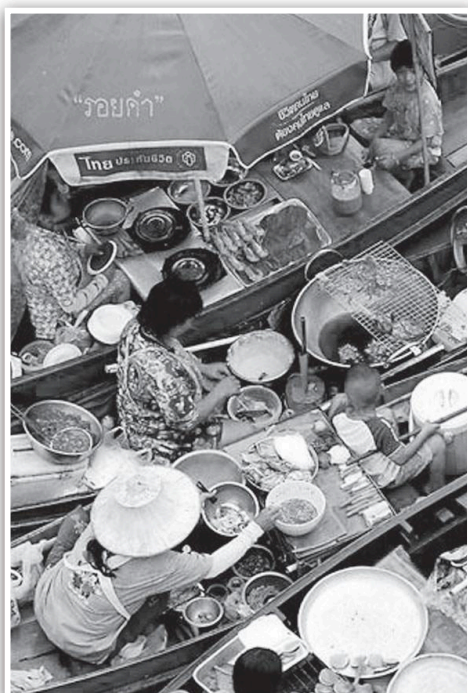
และชุมชนประชาอุทิศ สำหรับกลุ่มที่อาศัยอยู่รอบนอกคลองอัมพวา มีจำนวน 6 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนริมเขื่อน ชุมชนบางจาก ชุมชนบ้านหัวแหลม ชุมชนโรงเจ ชุมชนบางกะพ้อม 1 และชุมชนบางกะพ้อม 2 การกำหนดสัดส่วนจำนวนตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มรอบคลองอัมพวา จำนวน 4 ชุมชน ซึ่งมีทั้งหมด 431 ครัวเรือน ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้นคือ 65 ตัวอย่าง สำหรับกลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา จำนวน 6 ชุมชน มีทั้งหมด 648 ครัวเรือนได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้นคือ 97 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์รายบุคคล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ และการพรรณนาอธิบายผลข้อมูลเชิงคุณภาพสรุปผลการวิจัย

ชุมชนอัมพวามีความโดดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า มีวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นมรดกทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญของชุมชนอัมพวาจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ วิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลอง วิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจชุมชน และ ศิลปหัตถกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวของ

อำเภออัมพวา เช่น ตลาดน้ำยามเย็น อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โครงการอัมพวาพัฒนานุรักษ์ ล่องเรือชมหิ่งห้อย วิถีชีวิตชุมชนริมคลองอัมพวา กิจกรรมไหว้พระ 9 วัด คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่อยู่รอบคลองอัมพวาและชุมชนที่อยู่รอบนอกคลองอัมพวา โดยผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบด้านบวกมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวทำให้เกิดธุรกิจใหม่ในชุมชน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาที่ดินสูงขึ้น ตามลำดับ ผลกระทบด้านลบ คือ การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบด้านบวกมากที่สุด คือ เกิดการสร้างอาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชน การท่องเที่ยวทำให้เกิดธุรกิจใหม่ในชุมชนมากขึ้น ผลกระทบด้านลบ คือ ทำให้ค่าเช่าพื้นที่มีราคาสูงขึ้น ผลกระทบด้านสังคม พบว่า ผลกระทบด้านบวกมากที่สุด คือ กิจกรรมท่องเที่ยวคลองอัมพวาส่งผลให้ชุมชนพัฒนามากขึ้น ผลกระทบด้านลบ คือ เกิดปัญหาการจราจร ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบด้านบวกมากที่สุด คือ ปริมาณขยะในวันที่ไม่มีการท่องเที่ยว สามารถจัดการได้ ขยะที่มาจากบ้านเรือนมีอุปกรณ์รองรับเพียงพอ ผลกระทบด้านลบ คือ การท่องเที่ยวบริเวณคลองอัมพวาเกิดผลกระทบทางเสียงเพิ่มขึ้น

การศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาด้านเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา ผล

กระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวทำให้เกิดธุรกิจชุมชนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 94 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73 กลุ่มรอบคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ เกิดการสร้างอาชีพและจ้างงานแก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 99 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ ทำให้ค่าเช่าพื้นที่มีราคาสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73 ด้านสังคม พบว่ากลุ่มรอบนอกคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ กิจกรรมท่องเที่ยวคลองอัมพวาส่งผลให้ชุมชนพัฒนามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 82 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ เกิดปัญหาการจราจร คิดเป็นร้อยละ 81 กลุ่มรอบคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ กิจกรรมท่องเที่ยวคลองอัมพวาส่งผลให้ชุมชนพัฒนามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 80 สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ เกิดปัญหาการจราจร คิดเป็นร้อยละ 71 สิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มตัวอย่างรอบนอกคลองอัมพวาและกลุ่มรอบคลองอัมพวา ผลกระทบไม่ชัดเจน โดยผลกระทบ

ในด้านบวกที่มีมากที่สุด คือ ปริมาณขยะในวันที่ไม่มีการท่องเที่ยวสามารถจัดการได้ คิดเป็นร้อยละ 83 และ 75 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบในด้านลบ คือ การท่องเที่ยวบริเวณคลองอัมพวาเกิดผลกระทบทางเสียงเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 57 และ 75 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดอบรมให้ความรู้ ทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของการท่องเที่ยว และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของส่วนรวมเป็นสำคัญ
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ หรือเพิ่มรูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าสนใจในพื้นที่เพื่อเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังทำให้เกิดการกระจายอย่างทั่วถึงไม่กระจุกเฉพาะบริเวณรอบคลองอัมพวา
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรวางแผน และส่งเสริมให้ในแต่ละชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- นิคม จารุมณี (2546) การท่องเที่ยวและจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กรุงเทพฯ โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. (2543). เอกสารประกอบการสอน วิชาหลักนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา เจียบหุ. (2548). สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา. โครงการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธ โกยวรรณ. (2544). สถิติสำหรับการวิจัย. ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- วีระวัฒน์ ตาละนาค. (2548). การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น : กรณีศึกษาสหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สายใจ ทันการและคณะ. 2550. การศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอีสานใต้. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.